

Dílo: Rozmarné léto

Předmět: ČJ - rozbor děl

Přidal(a): TerkaCZ

Základní charakteristika

- **Literární forma:** próza
- **Literární druh:** epika
- **Literární žánr:** novela
- **Rok vydání:** 1926
- **Rozsah:** 108 stran
- **Určeno:** čtenářům se zájmem o českou meziválečnou literaturu, jazykové experimenty, poetiku všedního dne a humor

Téma

- Kniha zachycuje několik letních dnů v malém lázeňském městečku Krokovy Vary, kde se tři přátelé – plavčík Antonín Důra, major Hugo a kanovník Roch – oddávají lenošení, filozofování, drobným sporům i snění o dobrodružství.
- Ústředním tématem je všednost, nuda, touha po změně a rozptýlení, kterou do města přináší příjezd kouzelníka Arnoštka a jeho pomocnice Anny.
- Text ironicky a s nadhledem zobrazuje lidské slabosti, směšnost i touhu po kráse, lásce a dobrodružství, které se však v realitě často promění v trapnost či nedorozumění.
- Důležitým motivem je pomíjivost času, letní atmosféra, melancholie, ale i smíření s obyčejností života.

Hlavní myšlenka

- Vančura ukazuje, že i v maloměstské všednosti lze nalézt poezii, humor a krásu, pokud člověk neztrácí schopnost vnímat a snít.
- Život je plný nedorozumění, omylů a nenaplněných tužeb, ale právě v tom je jeho rozmarnost a půvab.
- Smíření s obyčejností a schopnost radovat se z maličkostí je cestou k vnitřní svobodě a radosti.

Námět

- Námětem je několik letních dnů v lázeňském městečku, kde se tři přátelé snaží uniknout nudě a stereotypu.
- Inspirací byly Vančurovy vlastní zážitky z maloměstského života, jeho smysl pro jazykovou hru a ironii.

Motivy

- Léto, řeka, plovárna, lázně
- Přátelství, lenošení, filozofování
- Kouzelník, artistka, představení
- Ženská krása, flirt, žárlivost
- Pomíjivost, melancholie, humor
- Maloměstská společnost, zvyky, stereotypy

Kompozice a struktura díla

- **Kompozice:** Novela je členěna do krátkých kapitol, které na sebe volně navazují a zachycují jednotlivé epizody několika letních dnů.
- **Stavba:** Děj je jednoduchý, lineární, soustředěný na několik postav a jejich každodenní zážitky, rozhovory a drobná dobrodružství.
- **Rytmus:** Vyprávění je klidné, rozvláčné, často se zastavuje u popisů, úvah a jazykových hříček. Důraz je kladen na atmosféru a náladu, nikoli na dramatický děj.

Vypravěč

- **Typ vypravěče:** Er-forma, vševědoucí vypravěč
- **Účast na ději:** Vypravěč není postavou, ale často komentuje, ironizuje a filozofuje nad postavami i děním
- **Úhel pohledu:** Nadhled, ironie, poetizace všednosti
- **Stylizace:** Vypravěč je hravý, jazykově vynalézavý, s nadhledem a jemnou ironií

Jazyk a styl

- **Slovní zásoba:** Bohatá, archaizující, poetická, s množstvím neobvyklých obrátů, metafor, přirovnání a jazykových hříček
- **Styl:** Vančura využívá parodii, ironii, patos, jazykovou rozkoš a poetizaci všedního dne. Jeho styl je obrazný, hravý, často až barokně rozvitý.
- **Syntax:** Dlouhá, rozvitá souvětí, časté vsuvky, rétorické otázky, jazykové experimenty
- **Stylistické prostředky a ukázky z knihy:**
 - **Archaizace:** „Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným.“
 - **Metafora:** „Větvoví a vysoký sloupec rtuti, jež se zdvíhá a opět klesá, připomínajíc oddech spáče.“
 - **Ironie:** „Můj muž je otevřhuba.“
 - **Přirovnání:** „Řeka tmavá, neboť do ní právě vstupovala noc.“
 - **Parodie a jazyková hra:** „Míra dálky je toulka, míra hojnosti je hlad a hra předchází před činy.“

Charakteristika postav

- **Antonín Důra:** Plavčík, majitel říčních lázní, bodrý, trochu povýšený, filozofující, často ironický, toužící po dobrodružství i ženské přízni, ale v jádru smířený se svým osudem.
- **Kanovník Roch:** Duchovní, morous, moralista, má sklony k mentorování, ale i k ironii a nadsázce, rád cituje latinu a filozofuje.
- **Major Hugo:** Bývalý voják, milovník dobrého jídla, pití a žen, je zemitý, přímý, občas ironický, rád vzpomíná na vojenská léta.
- **Kateřina Důrová:** Manželka Antonína, praktická, žárlivá, někdy prudká, ale oddaná.
- **Kouzelník Arnoštek:** Kočovník, artistický umělec, přináší do městečka rozruch, je sebevědomý, ale i směšný.

- **Anna:** Arnoštkova pomocnice, mladá, krásná, půvabná, stává se objektem zájmu mužských postav.

Časoprostor

- **Doba:** První polovina 20. století (předválečné období, neurčitý čas léta)
- **Místo:** Malé lázeňské městečko Krokovy Vary, říční plovárna, náměstí, okolní příroda

Stručný obsah díla

V lázeňském městečku Krokovy Vary tráví tři přátelé – plavčík Antonín Důra, major Hugo a kanovník Roch – několik letních dnů v lenošení, filozofování a drobných sporech. Do poklidného života zasáhne příjezd kouzelníka Arnoštka a jeho pomocnice Anny, kteří pořádají artistická představení. Přátelé se snaží Annu získat, což vede k řadě komických i trapných situací, žárlivosti a nedorozumění. Vše končí návratem k běžnému životu, smířením s vlastní všedností a melancholickým konstatováním, že „tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným.“

Podrobný děj (obsah)

Děj novely se odehrává během několika letních dnů v malém lázeňském městečku Krokovy Vary na břehu řeky Orše. Hlavním dějištěm je říční plovárna, kterou provozuje Antonín Důra, a jejímž středobodem se stává trojice přátel: plavčík Antonín Důra, kanovník Roch a major Hugo. Tito tři muži, každý jiné povahy a životních zkušeností, tráví letní čas v lenošení, filozofování, popíjení a drobných sporech, které jsou často okořeněny jemnou ironií a humorem.

Každé ráno se scházejí na plovárně, kde Důra s oblibou sleduje teploměr a komentuje počasí slavnou větou: „Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným.“ Jejich rozhovory se točí kolem počasí, zdraví, knih, vojenských zážitků, rybaření i ženských. Kanovník Roch je morous, který rád cituje latinu a moralizuje, major Hugo je bývalý voják, milovník jídla, pití a ženské společnosti, a Důra je bodrý, trochu ješitný plavčík, který se rád předvádí a touží po dobrodružství.

Do ospalého rytmu městečka zasáhne příjezd kouzelníka Arnoštka a jeho půvabné pomocnice Anny. Arnoštek přijíždí se svým vozem, provazem a artistickým vybavením, a hned se stává středem pozornosti. Jeho představení na náměstí, kde balancuje na provaze, polyká oheň a předvádí různé kejkle, přitáhne nejen davy obyvatel, ale i zájem tří přátel. Anna, mladá a krásná dívka, vybírá peníze mezi diváky a stává se objektem touhy všech tří mužů.

Důra, Hugo i Roch se každý svým způsobem snaží Annu získat. Důra se pokouší Annu svádět na plovárně i v noci, což vyvolá žárlivost jeho ženy Kateřiny. Major Hugo se uchází o Anninu přízeň přímočaře a s vojenskou galantností, zatímco kanovník Roch ji oslovuje učenými citáty a moralizováním. Všechny jejich pokusy však končí trapně, protože Anna zůstává nedostupná a zároveň si z jejich zájmu dělá legraci. Kateřina Důrová je podezíravá a žárlivá, což vede k hádkám a nedorozuměním mezi manžely.

Kouzelník Arnoštek mezitím pořádá další a další představení, která jsou přijímána s obdivem i posměchem. Jeho artistické kousky, balancování na provaze a polykání ohně jsou pro městečko velkou událostí. Arnoštek je ale také terčem místních výtržníků, kteří mu pošklebují a nakonec napadnou jeho vůz. V jednom z představení Arnoštek spadne z provazu, což vyvolá mezi diváky rozruch a soucit, ale také škodolibost.

V noci dochází k dalšímu dramatu, když se Anna po hádce s Arnoškem a neúspěšných námluvách Důry ocitne v Důrově kabině na plovárně. Kateřina Důrová je přesvědčená, že ji manžel podvádí, a vtrhne do kabiny, kde najde Annu v mokrých šatech. Vznikne hádka, která vyústí v Annin odchod zpět k Arnoškovi. Mezitím se major a kanovník zapletou do rvačky s místními výtržníky, což končí natrženým uchem kanovníka a všeobecným rozruchem.

Následující den se situace uklidní. Přátelé se smířují, Antonín Důra s Kateřinou se usmíří a Anna s Arnoškem odjíždějí z městečka. Vše se vrací do starých kolejí. Důra, Hugo a Roch opět sedí na plovárně, filozofují a komentují běh života. Zůstává po nich jen letní vzpomínka na krátké rozptýlení, nenaplněné touhy a drobná dobrodružství, která však do jejich života vnesla trochu poezie a rozmarnosti.

Závěr novely je melancholický, ale smířlivý. Hrdinové přijímají svou obyčejnost a všednost, uvědomují si pomíjivost léta, krásy i touhy. Zůstává jim přátelství, humor a schopnost najít radost v maličkostech. Slavná věta „Tento způsob léta zdá se mi poněkud nešťastným“ se stává symbolem celé knihy – ironickým, ale i smířeným pohledem na život, který je sice plný nenaplněných snů, ale také krásy a poezie všedního dne.

Vlastní zhodnocení

Rozmarné léto je jedním z vrcholů české meziválečné prózy. Vančura zde mistrovsky spojuje hravost, jazykovou rozkoš, ironii a poetizaci obyčejného života. Novela je nejen vtipnou parodií maloměstského světa a lidských slabostí, ale i jemnou oslavou všedních radostí a krásy okamžiku. Dílo je dodnes živé díky originálnímu jazyku, stylu i nadčasovému pohledu na člověka, jeho sny a smíření s realitou.